

Til Stortinget: Familie – og kulturkomiteen
Fra NHO Service og Handel
Kopi
Dato 16. april 2018
Sak Høringsnotat vedr. Representantforslag 161 S

NHO Service og Handel organiserer mange private tjenesteleverandører som inngår i det statlige barnevernet. Til sammen 2680 årsverk ble utført i 2016 av de 23 medlemsbedriftene i barnevernet med sine 320 underavdelinger.

Representantforslaget (dok 8: 161S) om å fase ut den privatdrevne delen av barnevernet i Norge, som ikke driftes av ideelle organisasjoner, er et dramatisk og kunnskapsløst angrep på barnevernet som setter system og ideologi foran hensynet til barnets beste. Det er i seg selv oppsiktsvekkende at et så ytterliggående forslag med dramatiske virkninger for ansatte og brukere, fremmes av representanter fra et sosialdemokratisk parti som gjennom tiår har stått for en pragmatisk og forutsigbar politikk hvor målet har vært å utvikle gode velferdsløsninger, også i samarbeid med private tjenesteleverandører, der dette har vært naturlig for å sikre tilstrekkelig kapasitet og mangfold av gode løsninger.

Det er viktig å understreke at vi har ett barnevern og at det offentlige har ansvaret for barnevernet. Norsk barnevern er et samarbeid mellom det offentlige og privat sektor. Privat sektor består av ideelle og kommersielle profesjonelle tjenesteleverandører. Private leverer tjenester på vegne av det offentlige, og det offentlige stiller strenge krav gjennom forskrifter om godkjenning, anbudskriterier og tilsyn. Samarbeidet mellom det offentlige og privat sektor (ideelle og kommersielle) gir et viktig mangfold som bidrar til å utvikle tjenestene til barnas beste. Det offentlige, de ideelle og de kommersielle har spisskompetanse på ulike områder. Dette samarbeidet har gjennom snart tre tiår ført til at hvert av områdene er like viktige og gir til sammen ett barnevern.

I 2016 stod private (kommersielle) institusjoner for barn og unge for 35 pst av oppholdsdøgnene i barnevernet, inkluderer man omsorgssentrene for mindreårige er andelen 49 pst. På området fosterhjem var andelen 26 pst. En avvikling av de privates betydelige bidrag vil følgelig få store konsekvenser for det samlede barnevernstilbudet fordi det oppløser organiseringer av institusjoner som står for halvparten av alle institusjoner. Denne organiseringen har gitt grunnlag for å utvikle en erfaringsbakgrunn som bidrar med innovasjon, risikovillighet og fleksibilitet der veien mellom miljøterapeuter og ledere er kort og effektiv.

Forslaget innebærer en oppløsning av arbeidsfellesskap som kjennetegnes av høy andel faglærte, lite bruk av deltidsstillinger (under 10 pst i snitt) og høy andel kvinnelige ledere (6 av 10 ledere av private selskaper i barnevernet er kvinner). Statlig myndighet godkjenner samtlige institusjoner med hjemmel i forskrift og fosterhjem godkjennes av både stat og kommune. Private kommersielle tilbydere av

barnevern er forpliktet til å delta i de samme samarbeidsrelasjonene rundt et hvilket som helst barn på samme måte som offentlige eller ideelle organisasjoner og institusjoner. De samme kravene gjelder for alle i barnevernet uavhengig av eierforhold og organisasjonsform. Gjennom Bufdir/Bufetat utføres samtlige vedtak i barnevernet inkludert plasseringer med hensyn til sted og tjenestetilbudets innhold. Siden 1990-tallet har private kommersielle bidratt med godt dokumentert kvalitet og utvikling, handlekraft og *risikovillighet inn mot barnevernfeltet*.

Det hører også med å påpeke at private i snitt har lavere driftsutgifter per oppholdsdag i barnevernsinstitusjoner – 33 prosent lavere utgifter enn ved offentlig egenregi (Kilde: SSB 2017: <https://www.ssb.no/barneverni>). En av årsakene til lavere kostnader er de private arbeidstidsordninger basert på medleverforskriften, noe som er helt i tråd med barnets behov og som gir betydelig færre personer å forholde seg til for barnet. Dette gir økt kvalitet gjennom mer stabilitet, kontinuitet og forutsigbarhet.

Forhold knyttet til økonomi og de ansattes vilkår blir dessverre ofte tåkelagt og fremstilt tilpasset ideologi og ikke realiteter. Det er slik i barnevernet at leverandører må ha en forskriftsbestemt driftsmargin på 3 pst for å bli vurdert som en solid aktør ved inngåelse av anbud. Det er for å redusere risiko for at leverandører går konkurs og brukerne mister tilbudet sitt. Marginer rundt 8 pst blir ansett som en indikasjon på sunn økonomi. Gjennomsnitt driftsmargin for bedrifter innen barnevern, psykisk helse og avhengighet har variert fra 5-8 prosent i perioden 2006-2016. I 2016 var gjennomsnittsmarginen rett i underkant av 6 prosent (Menon 2018).

Barnevern er et område preget av konsolidering blant de private. Det er i dag fire større aktører som dominerer (Aberia, Aleris Ungplan, Team Olivia og Humana) og ingen av dem tok ut utbytte i 2016.

I forslaget fra representantene fremheves det som en kvalitet ved ideelle leverandører at de har et betydelig innslag av frivillige bidragsyttere. Barnevernfeltet er ikke egnet for frivillighet, de ideelle tufter heller ikke sin virksomhet på frivillige, men på faglig kompetente ansatte. Slik må det være i barnevernet for å sikre kvaliteten i tjenestene.

Barnevernsbarns komplekse og sammensatte behov kan ikke føres som hverken et premiss eller argument for å fase ut private kommersielle aktører. Tvert imot gir mangfoldet av aktører det mulig å finne tilbud spesielt tilpasset det enkelte barn. Noen av de private selskapene har også betydelig virksomhet i våre naboland som gir verdifulle erfaringer som beriker tjenestetilbudet i Norge.

NHO Service og Handel

Dag Ekelberg

Direktør for næringspolitikk

Maria Reklef

Fagsjef barn og unge